

DANİMARKA

Danimarka, 9-11inci yüzyıllar arasında merkezi Jutland adasında olan güçlü bir Viking krallığıyla tarih sahnesinde ilk olarak ismini duyurmuştur. Kral Canute yönetimindeki bu imparatorluk İngiltere'yi 30 yıl kadar egemenliği altına almıştır. Viking akınları Hıristiyan dininin tanınmasını sağlamış ve bu din 12. yüzyıldan itibaren İskandinavya'da yayılmaya başlamıştır. 13. yüzyıldan itibaren asillerle hanedan arasında çatışmalar başlamıştır. Asiller giderek güçlenmiş ve Danimarka'nın ilk yazılı anayasası sayılan Magna Carta benzeri bir belgeyi Kral'a imzalatmışlardır. Ancak bu anlaşmazlık 14. yüzyıla kadar sürmüştür. Kraliçe I. Margerethe yönetiminde Danimarka 16. yüzyılda Norveç, İsveç, İzlanda, Faroe Adaları, Schleswig-Holstein ve Grönland'ı elinde bulunduran büyük bir güç durumuna gelmiştir. Krallık 1600'lerden itibaren çöküşe geçmiştir. 1658'de İsveç, 1814'de Norveç ayrılmıştır. İzlanda ise yalnızca sembolik olarak Taç'a bağlı kalmış, 1944'te bağımsız olmuştur.

Bu arada Avrupa genelinde olduğu gibi Danimarka'da da Liberal hareket ortaya çıkmış ve bunun giderek güçlenmesi neticesinde 1849'da, mutlak monarşiye son verilmiş ve meşruti krallığa geçilmiştir. 1864 yılında Schleswig-Holstein'ı Prusya'ya kaybeden Danimarka 1920'de I. Dünya Savaşını takiben güney Jutland'da bir kısım toprağı, içerdiği Alman azınlıkla birlikte geri almıştır. Tarihindeki iniş çıkışlara ve büyük toprak kayıplarına rağmen 1000 yıldır bağımsızlığını koruyabilen ülke İkinci Dünya savaşında Almanya'nın işgaline uğramıştır. Kraliçe Margrethe II, 1972'den beri dünyanın

en eski krallığının başında bulunmaktadır. Danimarka, tarihi, ekonomik ve coğrafi nedenlerle hem Nordik, hem Avrupa Birliği ülkeleriyle yakın ilişkiler içinde olmuş, bununla birlikte büyük komşularının arasında bir denge arayışının doğal sonucu olarak transatlantik ilişkilerin de güçlü bir savunucusu olmuştur. Ülke 1973 yılından beri Avrupa Birliği üyesidir.

Yaklaşık 5.4 milyon olan toplam nüfusun 2.7 milyonu iktisadi olarak aktif nüfus grubuna (16-66) katılmaktadır. Nüfusun geri kalan 2.3 milyonunun yaklaşık %50'si çocuk veya öğrenci, %40'i emekli veya erken emekli ve %10'u da devlet yardımı alan ve işgücü piyasasına katılmayan vatandaşlardan oluşmaktadır. İşgücüne katılım oranı son 50 yılda %51'den %54'e çıkmıştır.

Çalışma yaşındaki vatandaşların %79.9'u çalışmaktadır ki bu oran dünyadaki en yüksek oranlardan birisidir. Danimarka'nın bu konudaki performansının temel nedeni olarak kadınların işgücü piyasasına aktif katılımı gösterilmektedir.

Tüm sanayileşmiş ve teknolojik açıdan gelişmiş ülkelerde olduğu gibi Danimarka ekonomisi de hizmet sektörünün öne çıktığı bir yapı arz etmektedir. 1990lı yıllarda gelişen hizmet sektöründe en önemli faaliyet alanları bankacılık ve finans ile bilgi ve haberleşme teknolojileri olup önümüzdeki yıllarda da anılan sektörlerin ekonominin lokomotifleri olma konumunu sürdürmeleri

¹ Kopenhag Türk Ticaret Müşavirliği, 2007 Yılı Danimarka Ülke Raporu, <http://www.musavirlikler.gov.tr/detay.cfm?AlanID=2&dil=TR&ulke=DK> (16.12.2008)

beklenmektedir. Halihazırda ülke nüfusunun yarısı hizmet sektöründe istihdam edilmektedir. Ancak tarım ve sanayi alanları da önemini korumaya devam etmektedir. 1930'lara kadar sahip olduğu büyük tarım alanları ve sınırlı kaynakları ile bir tarım ekonomisi görüntüsü sergileyen Danimarka'da hayvan hastalıklarının kontrolü konusunda var olan kararlılık ve gelişmiş hayvancılık teknolojilerinin uygulamaya konulması, 19. yüzyılda hayvancılığa dayalı bir sanayinin kurulması sonucunu doğurmuştur. Bugün bile et ve süt ürünleri ihracatta önemli ürünler olmayı sürdürmektedir. Tarım ürünlerinin GSYİH içindeki payı % 2,1 olmasına karşın ihracattaki payı % 9,7'dir.

Sanayileşme 1960'larda hız kazanmış, 1970'lerde Kuzey Denizi'ndeki petrol ve doğal gaz rezervlerinin işletilmeye başlamasıyla birlikte sanayi ürünleri ihracattaki en önemli sektör konumunu almıştır. Sanayileşmenin ilk döneminde gıda, özellikle balık işleme ile bu ürünlerin işlenmesinde kullanılan makinelerin üretimi ana sektörler olmuş, son yıllarda ise eczacılık ürünleri(özellikle ensülin), rüzgâr türbinleri alanında Danimarka, dünyadaki en önemli üretici konumuna gelmiştir. Biyoteknoloji,

bilgi teknolojileri ve yazılım, gıda ve içecekler, çevrenin korunmasına ve enerji tasarrufuna yönelik sektörler de gelişme görülen sanayi alanlarıdır.

Doğal kaynakların kısıtlı olması ekonominin oldukça liberal bir yapı arz etmesini gerektirmiştir. Küçük ve orta ölçekli firmaların sayısı çok fazla olmakla birlikte Carlsberg ve Lego gibi dünya çapında tanınan firmalara da sahiptir. Danimarka firmalarının dörtte üçünün 50 kişiden az çalışanı bulunmaktadır. Küçük firmalardan oluşan bu yapının özellikle de ihracat alanında daha verimli olabilmesini teminen hükümetin de teşvikiyle çeşitli ortaklıklar oluşturulmaktadır.

Danimarka iç pazarının küçük oluşu, Danimarkalı üreticilerin dış pazarlara yönelmesini gerektiren bir unsur olmuş, bu bağlamda da dış ticaret ekonominin çok önemli bir bileşeni haline gelmiştir. II. Dünya Savaşı sonrasında, ihracata konu ürünler oldukça büyük değişiklik göstermiş, tarım ürünlerinin payı giderek azalırken, sanayi ürünlerinin payında artış yaşanmıştır. Günümüzde Danimarka sanayi sektörünün yapısı genel olarak yüksek teknolojiye dayalı, hammadde ve yarı mamul ürün ithal ederek, küçük ölçekli, sınırlı bir alanı olan pazarlara yüksek teknoloji ürünleri satan firmalar şeklindedir. Sanayi sektöründeki birçok firma üretiminin %50-80'ini ihraç etmekte dolayısıyla önemli ölçüde ihracata bağımlı bulunmaktadır.

Uzun yıllardır dış ticaret fazlası veren Danimarka'nın, 2007 yılında da bu yapıyı koruduğu ancak ithalatın ihracattan daha hızlı arttığı gözlenmektedir. Genel dış ticaret verileri incelendiğinde, ticaret hacminin 2007 yılında, bir önceki yıla oranla % 4, ihracatın % 2, ithalatın ise % 6 oranında arttığı dikkati çekmektedir. Söz konusu dönemde Danimarka'nın önemli ticari ortaklarına (Almanya, İsveç ve İngiltere) yönelik ihracatı artmış ancak ABD'ye yönelik ihracatı azalmıştır.

Ihracat gelirlerinin % 60.7'si mamul madde ihracatı kaynaklıdır. Bu bağlamda, eczacılık ürünleri, mobilya, rüzgâr türbinleri, bira, elektronik ürünler ve gelişmiş metal sanayi ürünleri, genelde küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşan Danimarka sanayisinin uluslararası alanda tanınırlığını sağlayan

sektörlerdir. Tarım ürünleri içinde de en önemli ürünler et ve süt ürünleri olup, bu ürünlerin ihracat içindeki payı % 21'dir. Cari işlemler dengesine büyük katkısı olan petrol ve madencilik ürünlerinin ihracat içindeki payı ise % 9,3'tur. Danimarka'nın ithalatında ise mamul maddelerin payı % 75,8, tarım ürünlerinin payı % 15,2, petrol ve madencilik ürünlerinin payı ise % 6,9'dur.

Danimarka ticaretinin % 70'ini AB ülkeleri ile gerçekleştirmektedir. Almanya (%17)'dan sonra İsveç % 14 oranındaki payıyla en önemli ikinci ticaret ortağı konumunda olup ihracat artışında en önemli paya (% 2,3) sahiptir. Bu ülkeleri İngiltere (% 9), ABD (% 7), Norveç (% 6), Hollanda (% 5,5), ve Fransa (% 5) izlemektedir. Danimarka'nın ithalatında ise, Almanya (% 22,3), İsveç (% 13,5), Hollanda (% 6,8), İngiltere (% 6,1), Fransa (% 4,5), Norveç (% 4,5), İtalya (%4,1), Çin (% 4) en önemli tedarikçi ülkeler olma özelliğine sahiptir.

İhracatta söz konusu artış eğiliminin sürdürülmesinin önündeki en önemli engel işgücü piyasasında yaşanan arz darlığıdır. Bu durum ihracata yönelik üretim kapasitesinin artırılmasını engellemekte ve ücretler üzerinde baskı oluşturarak Danimarka ürünlerinin dünya piyasalarında rekabet gücünü zayıflatmaktadır.

Dünya ticareti açısından incelendiğinde, Danimarka'nın 2006 yılı itibariyle ihracattaki payı %0.77, ithalattaki payı ise %0.70 olarak gerçekleşmiştir. Esasen Danimarka'nın, dünya hizmet ticaretinde giderek artan payı büyük önem arz etmektedir. Nitekim aynı yıl itibariyle, toplam hizmet ihracatında 51,7 milyar USD ile %1.88, hizmet ithalatında ise 44,9 milyar dolar ile % 1.70 oranında paylara sahiptir. Hizmet ticaretinde dikkat çeken ürün grupları ulaştırma ve turizmdir.

1996 yılında Türkiye-AB Gümrük Birliği'nin kurulması ile birlikte Türkiye-Danimarka ticaretinde sanayi ürünlerine uygulanan gümrük vergileri kaldırılmış, tarım ürünlerinde de belli bazı ürünler çerçevesinde karşılıklı pazara giriş kolaylıkları sağlanmıştır.

Danimarka ile ekonomik ve ticari ilişkilerimizde genel hatları itibariyle, önemli sorunlar bulunmamaktadır. Ülke ekonomisi son derece liberal temellere dayandığından, ülkemiz ekonomisinin itici gücü olan dış ticaret açısından oldukça avantajlı bir konumdadır.

İki ülke arasındaki ticaret hacmi, yıllar itibariyle az da olsa artma eğilimi göstermiş, 2007 yılında ise % 16 oranında büyüyerek 1,5 milyar dolar seviyesini aşmıştır. Bir önceki yıla kıyasla, Danimarka verilerine göre ihracatımız, % 8 oranında artarak 1 milyar doları geçmiş, ithalatımız ise % 17 oranında artmış ve 511 milyon dolar değerine yükselmiştir. 2007 yılı itibariyle % 1'lik payıyla ihracatımızda 25 inci sırada bulunmaktadır. Ayrıca, ticaret dengesi açısından fazla verdiğimiz ülkeler arasında dokuzuncu sırada yer almaktadır.

Danimarka'ya yönelik ihracatımızda ilk 20 ürün incelendiğinde bu ürünlerin 14 ünün hazır giyim eşyası (tişörtler, pantolonlar, bluzlar, gömlekler, elbiseler vb.) olduğu dikkati çekmektedir. Söz konusu ürünler, Danimarka'ya yönelik ihracatımızın ortalama olarak % 60'ına tekabül etmektedir. İhracatımızda diğer önemli ürünler ise tüm dünyaya yönelik ihracatımıza paralel olarak, otomotiv ve yan sanayi ürünleri, elektrikli makine ve cihazlar, sebze ve meyvelerden oluşmaktadır. Önümüzdeki dönemde özellikle organik gıda ve organik tekstil/hazır giyim alanlarında ülkemizin ihracatını çeşitlendirerek arttırabileceği değerlendirilmektedir.

Danimarka'dan gerçekleştirdiğimiz ithalatta ise kazanlar, makineler, elektrikli makine ve cihazlar, eczacılık ürünleri, ayar cihazları, tıbbi aletler, demir ve çelikten eşya dikkati çekmektedir. İthalatımızdaki ilk üç ürünün (kazanlar ve makineler; eczacılık ürünleri, elektrikli makineler) toplam ithalat içindeki payı % 64 olup, bu durum ihracatımızda tekstil ve hazır giyim ürünlerinde yaşanan yoğunlaşmanın bir benzerinin ithalatımızda yaşandığını, Türkiye'nin ithalat yapısı göz önünde

bulundurulduğunda hâlihazırda ticarete konu olan ürünler dışında çok farklı alanlarda işbirliği olanaklarının yaratılabileceğini ortaya koymaktadır.

Bahse konu imkanların değerlendirilmesi tamamen işadamlarımızın alacakları kararlara bağlıdır. Söz konusu kararların Danimarka'ya yönelmesi ise pazarın çok iyi bir şekilde işadamlarına anlatılması, düzenlenen fuarlara katılım ve muhtelif tanıtım faaliyetlerinin eşgüdümü ile mümkün olabilecektir.

Denmark

[Denmark](#) has a small, open, and flexible economy. With very few natural resources, the economy of Denmark relies almost entirely on human resources. The service sector makes up the vast amount of the employment and economy. Its industrialized market economy depends on imported raw materials and foreign trade. Within the [European Union](#), Denmark advocates a liberal trade policy. Its standard of living is average among the Western European countries- and for many years the most equally distributed as shown by the [Gini coefficient](#) - in the world, and the Danes devote 0.8% of [Gross National Income](#) (GNI) to foreign aid. It is a society based on [consensus](#) (dialogue and compromise) with the Danish Confederation of Trade Unions and the Confederation of Danish Employers in 1899 in Septemberforliget (The September Settlement) recognizing each others' right to organize and thus negotiate. The employers' right to hire and fire their employees whenever they find it necessary is recognized.

Denmark is self-sufficient in energy - producing oil, natural gas, wind- and bio-energy. Its principal exports are machinery, instruments and food products. The U.S. is Denmark's largest non-European trading partner, accounting for around 5% of total Danish merchandise trade. Aircraft, computers, machinery, and instruments are among the major U.S. exports to Denmark. There are several hundred U.S.-owned companies in Denmark, some of them just registered for tax purposes, which is beneficial for holding companies. Among major Danish exports to the U.S. are industrial machinery, chemical products, furniture, pharmaceuticals, and canned ham and pork.